

Vyhodnocení dotazníkového šetření sociálních podniků **v ČR**

2015

P3 - People, Planet, Profit, o.p.s.
Malátova 659/16
150 00 Praha 5 - Smíchov
Česká republika

Telefon: +420 774 201 629
E-mail: info@p-p-p.cz
Web: www.p-p-p.cz
www.ceske-socialni-podnikani.cz

P3

People, Planet, Profit, o. p. s.

www.p-p-p.cz

ÚVODNÍ SLOVO

Vážení čtenáři,

právě se vám do ruky dostává další z řady vyhodnocení každoročně uskutečňovaných telefonických dotazování.

Je mi ctí představit vám výsledky našeho třetího dotazníkového šetření mezi sociálními podniky v České republice. Dotazníková šetření provádí naše obecně prospěšná společnost P3 – People, Planet, Profit (dále také “P3”) za účelem zmapování stávajícího stavu sociálních podniků v České republice a hlavních problémů, s nimiž se potýkají. Jedná se o jediný průzkum tohoto druhu a jeho výsledky jsou často citované v zahraničních studiích, českých odborných publikacích, médiích i diplomových pracích, které se zabývají přehledem sociálního podnikání v ČR. Jedná se o třetí dotazníkové šetření, takže jsme vyhodnocení vývojových tendencí věnovali větší pozornost než v minulém průzkumu.

Ráda bych zde poděkovala všem, kteří se na sběru dat a zpracování výsledků podíleli.

Jsou to Helena Čechová, Eva Dorňáková, Tomáš Franc, Gabriela Kurková, Táňa Niklová Kynclová, Natálie Richterová a Jindřich Tandler.

Dále děkujeme Ministerstvu práce a sociálních věcí, resp. oddělení projektů sociálního podnikání v Odboru realizace programů ESF - sociální začleňování za jeho pomoc při sběru dat během dotazníkového šetření.

Novou grafickou úpravu výsledků dotazníkového šetření nám umožnila finanční podpora ČSOB, za což jim také děkujeme.

Petra Francová

ředitelka P3

Informace o způsobu provedení průzkumu

V rámci dotazníkového šetření byli kontaktováni podnikatelé, kteří se k sociálnímu podnikání hlásí a byli na základě svých charakteristik zapsáni do Adresáře sociálních podniků (dále jen "Adresář"). Adresář je zveřejněn na webových stránkách www.ceske-socialni-podnikani.cz, které založila a spravuje naše organizace. Sociální podniky se do něj hlásí dobrovolně a samy prohlašují, že fungují v souladu s principy sociálního podniku. Jednotná evidence ani kontrola sociálních podniků v ČR zatím neexistuje. V Adresáři je uvedena většina sociálních podniků v ČR a je to zatím jejich jediný přehled, který je k dispozici. V době ukončení dotazníkového šetření v něm bylo **registrováno 213 sociálních podniků**. Na konci roku 2015 to bylo již 223 registrovaných podniků. Z toho se podařilo dovolat 151 zástupcům sociálních podniků. S některými z nich jsme dotazník vyplňovali několikrát. Celkem 22 respondentů se nepodařilo zastihnout, 19 jich odmítlo dotazník vyplnit (většinou jako důvod udávali nedostatek času) a zbývajících 21 s vyplněním souhlasilo, ale do ukončení šetření se je nepodařilo zastihnout.

Telefonická část dotazníkového šetření probíhala **od prosince 2014 do začátku července 2015**. Získaná data byla vyhodnocována od září do začátku listopadu. Důvodem tohoto velkého časového rozpětí je to, že veškeré práce na sběru a vyhodnocování dat byly prováděny dobrovolně, částečně také v rámci akreditované dobrovolnické služby.

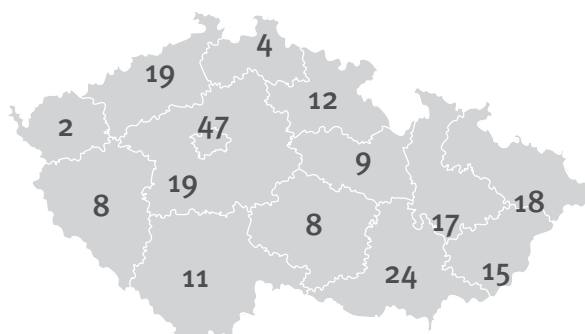
Provedeno bylo celkem 151 rozhovorů s vedoucími sociálních podniků provozujících svou činnost na území ČR. Ne všichni však zodpověděli každou z kladených otázek. V případě, že byl počet odpovědí nižší než zmíněných **151 (100 %)**, je to na odpovídajícím místě uvedeno.

Při dotazování byly také zjišťovány změny v údajích jednotlivých podniků v Adresáři a docházelo k jeho průběžné aktualizaci. Adresář je přístupný veřejnosti, k dispozici je na webové stránce www.ceske-socialni-podnikani.cz.

Na následujících stránkách vám nabízíme výsledky dotazníkového šetření včetně komentářů, grafů a statistik.

MAPA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ V ČR

Slepá mapa znázorňuje počty všech sociálních podniků v České republice k 7. 7. 2015, tj. k datu, k němuž bylo ukončeno dotazníkové šetření.

Nejvíce sociálních podniků s počtem 47 (dále také SP) je v Praze, na druhém místě se umístil Jihomoravský kraj s 24 SP, třetím v pořadí jsou současně Ústecký a Středočeský kraj s 19 SP.

Subjekty, se kterými bylo provedeno dotazníkové šetření, působí v různých částech České republiky a jejich hlavní podnikatelské aktivity spočívají v rozdílných oblastech. Z grafických znázornění níže lze vyčíst základní statistiky ohledně obvolaných sociálních podniků: region, ve kterém působí, právní formy podniků, oblast jejich podnikání aj.

1. VŠEOBECNĚ K OBVOLANÝM SOCIÁLNÍM PODNIKŮM

1.1.

Region, ve kterém sociální podnik vykonává svou aktivitu

Níže vidíte tabulku znázorňující počet a regionální rozmístění sociálních podniků, které byly při dotazování kontaktovány a se kterými se podařilo dotazníkové šetření provést. Vycházíme tedy celkem z 151 sociálních podniků.

Nejvíce obvolaných sociálních podniků bylo z Prahy (22 %). Druhý v pořadí jsou shodně Ústecký a Jihomoravský kraj (oba po 11 %) a na třetím místě se umístil Středočeský kraj (10 %).

Pro zajímavost je třeba dodat, že v Praze je v Adresáři evidováno celkem 47 sociálních podniků (dále SP), z nichž jsme rozhovor vedli s 33 (tj. 70 %). Podobně na tom je Jihomoravský kraj – podle Adresáře bylo v tomto kraji 24 SP, my jsme se dovolali a rozhovor vedli s celkem 17 (tj. 71 %). Kraje následující v žebříčku jsou na tom lépe: v Ústeckém kraji je v Adresáři celkem 19 SP a nám se podařilo hovořit s celkem 17 (90 %), z dalších ještě uvedme Středočeský kraj: celkem je v Adresáři evidováno 19 sociálních podniků a na obvolávce jich s námi spolupracovalo 15 (tj. 79 %).

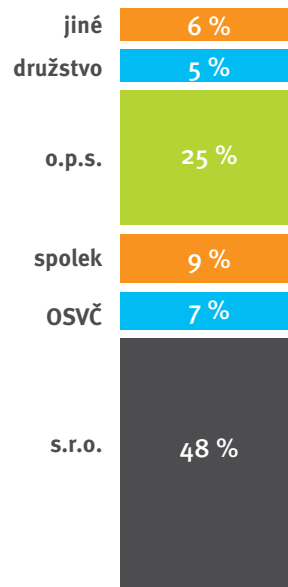
Kraj	Počet	Procenta
Hlavní město Praha	33	22 %
Ústecký kraj	17	11 %
Jihomoravský kraj	17	11 %
Středočeský kraj	15	10 %
Zlínský kraj	11	7 %
Olomoucký kraj	11	7 %
Moravskoslezský kraj	11	7 %
Plzeňský kraj	7	5 %
Jihočeský kraj	8	5 %
Královehradecký kraj	8	5 %
Pardubický kraj	6	4 %
Vysočina	3	2 %
Karlovarský kraj	2	1 %
Liberecký kraj	2	1 %
Celkem	151	

Pozn.: Hodnoty uvedené v procentech jsou zaokrouhleny na celá čísla, proto jejich součet netvoří 100 %

1.2.

Právní forma

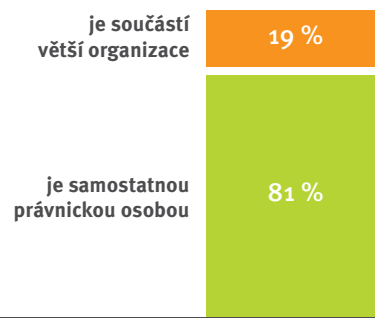
Dotazníkové šetření bylo provedeno se subjekty, z nichž 48 % jsou společnosti s ručením omezeným a z 25 % se jedná o obecně prospěšné společnosti. Následují mnohem nižší hodnoty: z 9 % se jedná o spolky (bývalá občanská sdružení), OSVČ jsou zastoupeny ze 7 % a družstva z 6 %. Zbytek tvoří jiné právní formy jako akciové společnosti, v.o.s. a církevní právnické osoby (náboženské společnosti).

1.3.

Samostatnost sociálního podniku

Jednou z otázek šetření byl také dotaz, zda je sociální podnik součástí větší organizace (např. jako středisko, provozovna), nebo je samostatnou právnickou osobou. Většina, tj. 112 (79 %) dotazovaných podniků mělo samostatnou právní subjektivitu a pouze 26 (19 %) z dotázaných podniků bylo součástí větší organizace.

1.4.

Oblast, ve které spočívají hlavní podnikatelské aktivity podniku

Nejvíce dotazovaných podniků, tedy 36 (24 %), působí v oblasti zahradnických služeb, úpravy zeleně, údržby nemovitostí a úklidových prací. Na druhém místě s 30 (20 %) odpověďmi se nachází ostatní služby. Na třetím místě se umístil obecný prodej s 27 (18 %) záznamy. Na čtvrtém místě se umístily shodně s 23 (15 %) záznamy pohostinství a ubytování a potravinářská výroba. Následují předměty podnikání/činnosti, které jsou zastoupeny s méně než 15- ti procenty.

Hlavní oblasti činnosti SP	Počet absolutně	Počet v procentech
Zahradnické služby, úpravy zeleně, údržba nemovitostí a úklidové práce	36	24 %
Ostatní služby	30	20 %
Obecný prodej	27	18 %
Pohostinství a ubytování	23	15 %
Potravinářská výroba	23	15 %

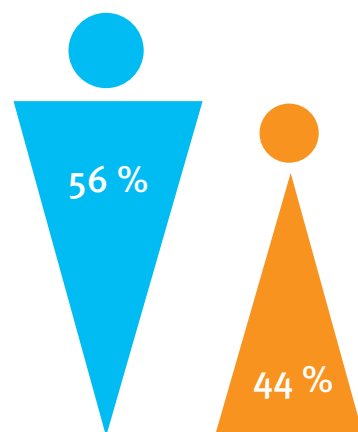
2. ZAMĚŠTNANCI SOCIÁLNÍHO PODNIKU

2.1.

Profil ředitele/ředitelky sociálního podniku

V dotazníkovém šetření jsme se zaměřili na zjištění profilu ředitele/ředitelky sociálního podniku. Tato data byla zjišťována v našem dotazníkovém šetření prvním rokem. Zajímalo nás, zda sociální podnik vede muž nebo žena, jaké má vzdělání do jaké věkové kategorie patří.

Jedním z údajů, které jsme v dotazníkovém šetření zjišťovali, bylo to, zda sociální podniky vedou muži nebo ženy. Sociální podniky vedlo 79 mužů (56 %) a 63 žen (44 %), gendrově tedy převažují mírně muži nad ženami.

Poměr žen a mužů ve vedení SP	Počet absolutně	Počet v procentech
Muži	79	56 %
Ženy	63	44 %
Celkem	142	100 %

Následující tabulka znázorňuje věkovou strukturu ředitelů a ředitelky sociálních podniků. Jsou mezi nimi prakticky stejně zastoupeny kategorie 30-39 let (34 %) a 40-49 let (33 %).

Věková struktura ředitelů/ředitelky SP	Počet absolutně	Počet v procentech
Do 29	14	10%
30-39	48	34%
40-49	47	33%
Nad 50	33	23%
Celkem	142	100%

Posledním ze zjišťovaných údajů bylo vzdělání ředitelů a ředitelky sociálních podniků. Z následující tabulky je vidět, že dvě třetiny z nich má vysokoškolské vzdělání.

Věková struktura ředitelů/ředitelek SP	Počet absolutně	Počet v procentech
SŠ	39	27 %
VŠ	98	68 %
Jiné	7	5 %
Celkem	144	100 %

Na základě výše uvedených údajů lze sestavit profil ředitelů/ředitelek sociálního podniku – dvě třetiny z nich mají vysokoškolské vzdělání, jsou ve věku 30-49 let a mírně převažují muži nad ženami.

2.2.

Zaměstnává váš sociální podnik některé z uvedených skupin osob?

Nejčastěji zaměstnávanou cílovou skupinou jsou osoby se zdravotním postižením. Děje se tak v 64 % z celkových 151 podniků. Druzí v pořadí jsou dlouhodobě nezaměstnaní s 38 %. Jiné skupiny dosahují 17 % (jako příklad "jiné" lze uvést azylanty a imigranty či osoby ve věku 50 let a více). O procento méně (16 %) podniků zaměstnává mládež a mladé dospělé v obtížné životní situaci. 15 % podniků zaměstnává etnické menšiny (zpravidla se jedná o Romy).

Údaje o zaměstnávání ostatních cílových skupin naleznete v následující tabulce. Integrační sociální podniky často zaměstnávají více než jednu cílovou skupinu, proto součet odpovědí přesahuje celkový počet subjektů, se kterými bylo šetření provedeno.

SP zaměstnávají tyto cílové skupiny	Počet SP absolutně	Počet SP v procentech
Zdravotně postižení	96	64 %
Dlouhodobě nezaměstnaní	57	38 %
Jiné skupiny	26	17 %
Mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci	24	16 %
Etnické menšiny	22	15 %
Lidé pečující o rodinné příslušníky	21	14 %
Lidé bez přístřeší a po výkonu trestu	14	9 %
Lidé se závislostmi	11	7 %

Stává se, že se cílové skupiny v průběhu fungování podniku mění. Část sociálních podniků, kterým skončila podpora z veřejných peněz, přiznávala, že neudrží všechna pracovní místa vytvořená z projektu. Počty zaměstnanců jsou tak někteří z nich postupně nuceni redukovat. Více viz bod 4.3.

2.3.

Pokud zaměstnáváte osoby se zdravotním postižením, o který druh postižení se jedná?

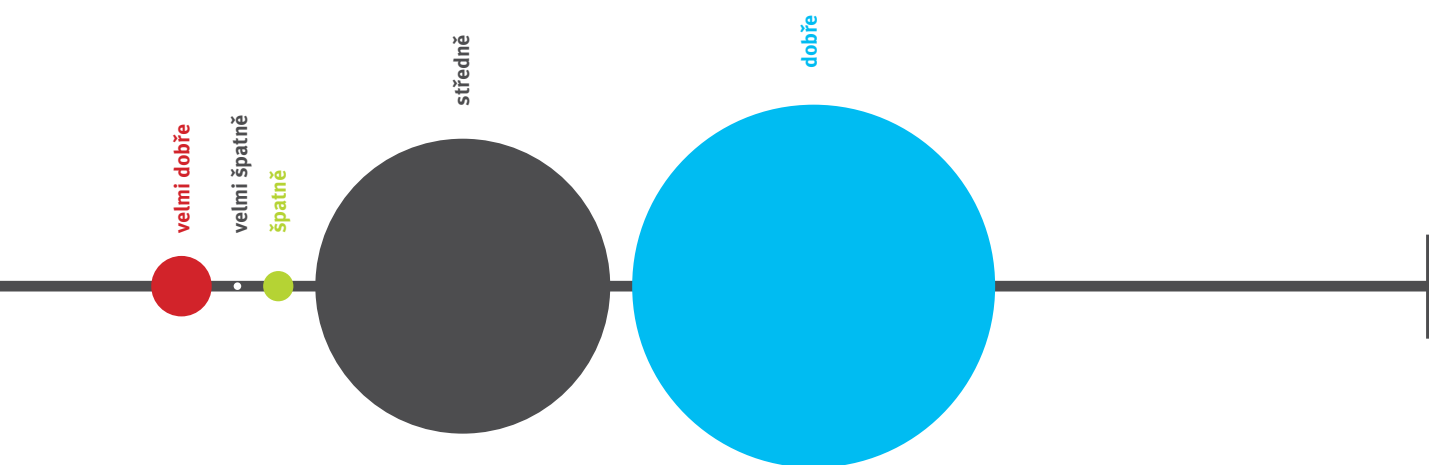
Celkem 96 dotazovaných (64 %) uvedlo, že zaměstnává osoby se zdravotním postižením. O jaké konkrétní druhy postižení se jedná, vyplývá z následující tabulky. Zkoumané podniky nejčastěji zaměstnávají osoby s tělesným postižením, děje se tak v polovině případů. Druhou nejčastější kategorií jsou s 27 % duševně nemocní. Necelá čtvrtina (24 %) podniků zaměstnává osoby s mentálním postižením a v 18 % se jedná o osoby s kombinovaným postižením.

SP zaměstnávají cílové skupiny s těmito druhy zdravotního postižení	Počet SP absolutně	Počet SP v procentech	
Tělesné	75	50 %	
Duševní	40	27 %	
Mentální	36	24 %	
Kombinované	27	18 %	
Zrakové	20	13 %	
Vnitřní	19	13 %	
Sluchové	17	11 %	

Základem pro údaje je číslo 96, tedy počet podniků, které uvedly, že zaměstnávají osoby se zdravotním postižením.

3. JAK SE VÁM VE VAŠEM PODNIKÁNÍ DAŘÍ?

Dotazovaní mohli pomocí čísla od 1 do 5 zhodnotit, jak se jim v podnikání daří, přičemž 1 znamená velmi dobře a 5 na opačné straně škály znamená velmi špatně. Bylo možné také hodnotit situaci vlastními slovy. Přesným číslem odpovědělo 136 (90 %) respondentů, 2 (1 %) subjekty zodpověděly dotaz pouze vlastními slovy a 15 (9 %) neposkytlo žádné hodnocení. Jako základ pro výpočet procent v následujícím grafu tedy slouží 136 odpovědí, kdy bylo uvedeno přesné číslo:

Z grafu vyplývá, že sociální podnikatelé v České republice jsou se svou situací spíše spokojeni. 39 % respondentů uvedlo odpověď “středně” (známka 3), pod tuto známku byly zahrnuty i odpovědi respondentů, kterým se – jak uvedli – daří někdy velmi dobře, jindy zase velmi špatně. 48 % respondentů bylo se stávající situací podniku spokojeno tak, že svůj stav ohodnotili známkou 2 (“dobře”).

V případě, že sečteme počty odpovědí 1 a 2 a na druhé straně počty odpovědí 4 a 5 a uprostřed necháme odpovědi “středně” (známka 3), lze výsledek graficky znázornit takto:

Celkem 78 (57 %) respondentů tedy uvedlo, že se jim v podnikání daří, 51 (38 %) uvedlo průměrnou hodnotu a 7 (5 %) z nich se podle jejich názoru v podnikání nedaří.

Respondentů jsme se také zeptali na to, zda je pro ně označení “sociální podnik” přínosem nebo přítěží. Přítěž ze 128 odpovědí pociťuje pouze 9 respondentů. Zajímavé je, že celkem 59 dotázaných uvedlo, že to záleží na konkrétní situaci. 60 respondentů označení “sociální podnik” považuje za přínos.

4. ZISK, OBRAT A FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍHO PODNIKU

4.1.

Zisk a obrat sociálních podniků

Průměrný roční obrat podniků v posledních 2 letech činil v průměru 4 514 541 Kč. Data byla získána z 96 odpovědí. Ostatní zástupci buď údaj nebyli schopni odhadnout, protože jejich podnik funguje pouze krátkou dobu, nebo uvedli odpověď "nevím", někteří z respondentů odpovědět bez uvedení důvodu nechtěli.

Na otázku, jestli sociální podnik v roce 2013 vykazoval zisk, nám odpovědělo celkem 128 respondentů, z toho bylo celkem 62 (48 %) odpovědí kladných a 66 (52 %) respondentů odpovědělo, že zisk nevykazovali.

4.2.

Získal váš sociální podnik dotaci na rozjezd ze strukturálních fondů? Pokud ano, z jaké výzvy?

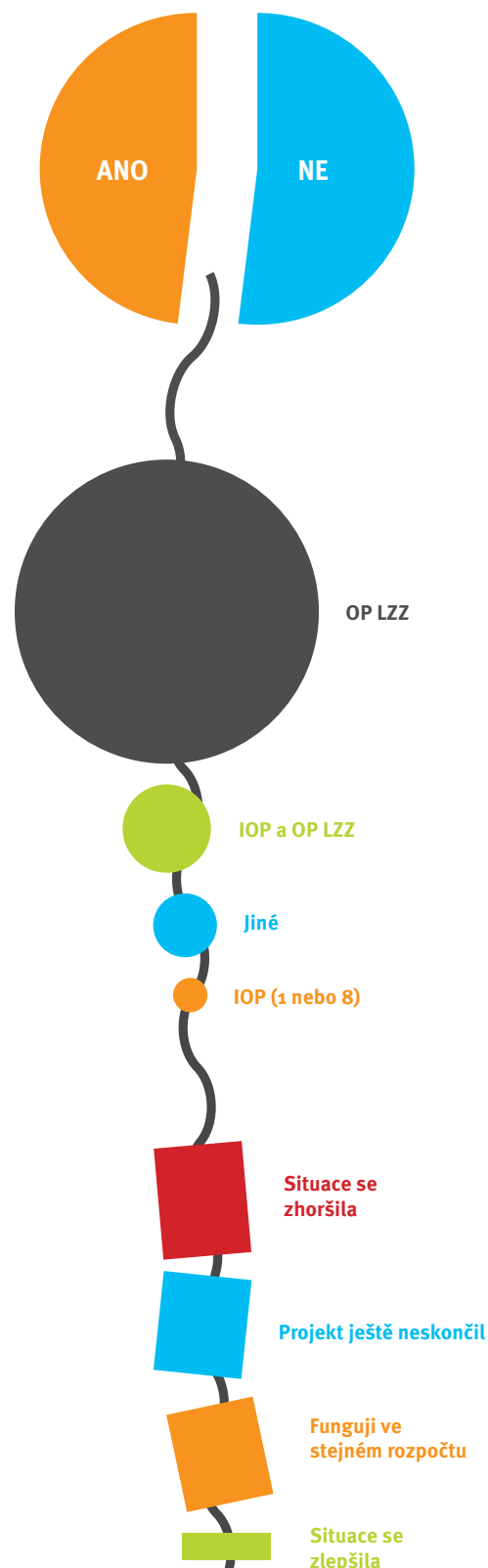
98 (65 %) dotazovaných podniků získalo dotaci ze strukturálních fondů. Z této skupiny jich 62 % uvedlo, že získali dotaci z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

7 % získalo dotaci v rámci Integrovaného operačního programu (výzvy č. 1 a 8). 18 % čerpalo dotaci v rámci obou programů. Zbytek, tedy 13 % uvedlo jiné výzvy.

4.3.

Fungujete i po skončení projektu stále ve stejném rozsahu?

Respondenti, kteří v odpovědi na otázku z 4.2. uvedli, že čerpali dotaci na rozjezd podniku, mohli vlastními slovy popsat, zda a jak se skončení čerpání dotace promítlo do jejich podnikání. Na tuto otázku odpovědělo 76 dotazovaných. Z toho jich 19, tedy čtvrtina uvedla, že dotace stále ještě čerpají. U 38 % podniků nedošlo k zásadnímu omezení provozu, naopak u části z těchto 38 % došlo spíše k rozšíření. Osmnáct (24 %) respondentů zmínilo, že se jejich situace zhoršila. Někteří museli přistoupit k propouštění zaměstnanců nebo snižování mezd a úvazků. Ve zbylých 13 % případech nebyla odpověď natolik jednoznačná, aby se dala zařadit do jedné z výše zmíněných kategorií.

5. CO CÍTÍTE JAKO VÁŠ HLAVNÍ PROBLÉM?

Respondenti byli dotazováni na 5 možných problémových oblastí: obecně ne/dostatek času, stav marketingu podniku, stav obchodu a zakázek, finanční situace podniku a ne/spokojenost se zaměstnanci (jak s “běžnými”, tak s cílovou skupinou znevýhodněných zaměstnanců). V každé z těchto 5 oblastí jim bylo nabídnuto několik možností. Každému byl také dán prostor k vyjádření vlastními slovy, což možnosti odpovědí ještě více rozšířilo.

28 (19 %) respondentů uvedlo, že nemají žádný problém. Tyto podniky tedy nejsou v následujících statistikách zahrnuty a při výpočtech se vychází z celkového počtu 123 respondentů.

Na pokládané dotazy bylo možné zvolit více odpovědí naráz, proto součet odpovědí přesahuje celkových 123 dotazovaných subjektů.

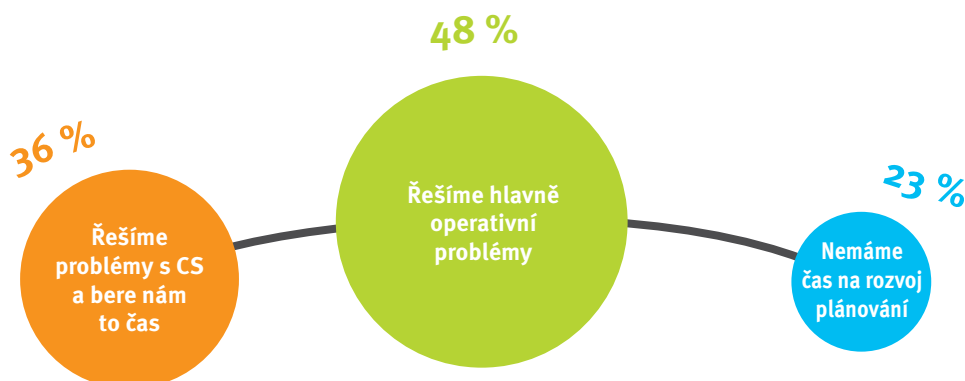
Na následujících stranách naleznete podrobně informace ke každé ze zmíněných kategorií.

5.1.

Ne/dostatek času

V této otázce byly dotazovaným nabízeny odpovědi “Nemám čas na rozvoj a plánování”, “Řešíme hlavně operativní problémy” a “Řešíme problémy s cílovou skupinou a bere nám to čas”. Téměř polovina ze 123 respondentů odpověděla, že řeší hlavně operativní problémy. Řešení problémů s cílovou skupinou a s tím související časovou zátěží zmínilo 45 (37 %) respondentů. 29 (24 %) uvedlo nedostatek času na rozvoj a plánování.

ODPOVĚĎ	Počet absolutně	Počet v procentech
Řešíme hlavně operativní problémy	60	49 %
Řešíme problémy s CS a bere nám to čas	45	37 %
Nemáme čas na rozvoj a plánování	29	24 %

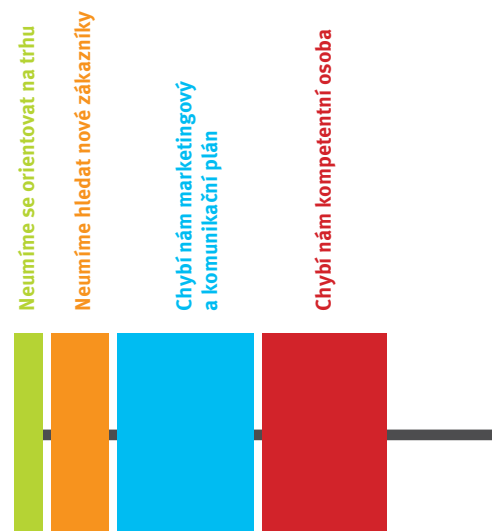

5.2. Marketing

Respondentům byly pokládány otázky ohledně marketingu, tj. zda mají marketingový a komunikační plán, případně zda mají kompetentní osobu, která se této oblasti věnuje.

Celkem 60 (49 %) ze 123 subjektů přiznalo v této oblasti jeden nebo více nedostatků: 41 (33 %) subjektů odpovědělo, že jim chybí marketingový a komunikační plán, 38 (31 %) subjektů sice plán má, ale nemá kompetentní osobu, která by se marketingu věnovala, 26 (21 %) dotazovaných přiznalo, že nemá plán a na marketing nemá ani kompetentní osobu.

Jako další z nedostatků uvedlo 17 (14 %) podnikatelů, že neumí hledat nové zákazníky, a 9 (7 %) uvedlo, že se neumí orientovat na trhu.

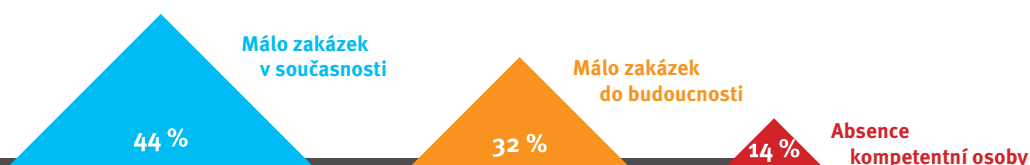

ODPOVĚĎ	Počet absolutně	Počet v procentech
Chybí nám marketingový a komunikační plán	41	33 %
Chybí nám kompetentní osoba	38	31 %
Neumíme hledat nové zákazníky	17	14 %
Neumíme se orientovat na trhu	9	7 %
Nemáme čas na rozvoj a plánování	29	24 %

5.3. Obchod a zakázky

Ze 123 respondentů, kteří přiznali, že mají problémy, jich 67, tedy více než polovina zmínila jeden nebo více nedostatků v oblasti obchodu a zakázek. 44 % dotazovaných konstatovalo neuspokojivý stav se stavem zakázek v současné době či jejich nevyváženost (především s ohledem na sezónnost hlavní činnosti podniku) a 32 % z dotazovaných se obává nedostatku zakázek v budoucnosti. 14 % respondentů přiznalo, že pociťují problém v tom, že na oblast obchodu a zakázek nemají kompetentní osobu.

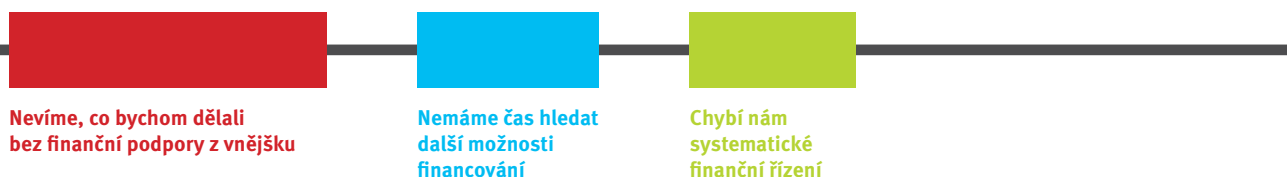
ODPOVĚĎ	Počet absolutně	Počet v procentech
Málo zakázek v současnosti	54	44 %
Málo zakázek do budoucna	39	32 %
Absence kompetentní osoby	17	14 %

5.4. Finance

Ze 123 respondentů, kteří označili alespoň jednu problémovou oblast, jich 78 (63 %) uvedlo jeden nebo více nedostatků v oblasti financí. V odpovědích analyzovaných subjektů bylo nejčastěji zmíněno to, že podnik je závislý na finanční podpoře z vnějšku, např. na dotacích nebo penězích ze strukturálních fondů (to uvedlo 42 % respondentů). Druhým nejčastěji zmiňovaným problémem byl nedostatek času pro hledání dalších možností financování (24 %). Podobně často, ve 22 % případech, chybí systematické finanční řízení.

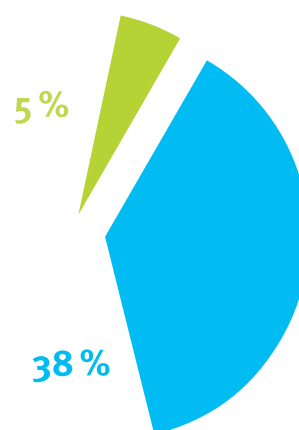
ODPOVĚĎ	Počet absolutně	Počet v procentech
Nevíme, co bychom dělali bez finanční podpory z vnějšku, příp. jak to zvládneme po ukončení projektu	52	42 %
Nemáme čas hledat další možnosti financování	30	24 %
Pravidelně sledujeme finanční situaci podniku, chybí nám ale systematické finanční řízení	27	22 %

5.5. Zaměstnanci

Většina z dotazovaných podnikatelů konstatovala, že zaměstnanci z cílových skupin i s "běžnými" zaměstnanci řeší pouze obvyklé problémy, případně problémy odpovídající jejich typu znevýhodnění. S takovými problémy ale dle jejich slov "musí počítat". 49 (40 %) ze 123 respondentů, kteří uvedli alespoň jednu problémovou oblast, zmínilo potíže se zaměstnanci.

Pokud zmínili nějaké problémy, jednalo se o problémy související se znevýhodněnou cílovou skupinou, jako např. velká fluktuace, potřeba většího dohledu nebo malá samostatnost, a tím pádem potřeba se jim více věnovat. Pokud takové problémy konstatovali, jednalo se nejčastěji o cílovou skupinu etnické menšiny, z dalších skupin lze zmínit duševně nemocné zaměstnance.

Odpověď	Počet absolutně	Počet v procentech
Potíže se znevýhodněnými zaměstnanci	47	38 %
Potíže s běžnými zaměstnanci ve vztahu k CS	6	5 %

PŘEHLED HLAVNÍCH PROBLÉMŮ V PĚTI KATEGORIÍCH

Pro přehledné znázornění, která z pěti jmenovaných oblastí (čas, marketing, obchod a zakázky, finance a zaměstnanci) je nejvíce problémová, jsme na základě dotazníkového šetření vytvořili níže uvedené grafy.

Při výpočtu procent v grafu se vychází z počtu respondentů, kteří uvedli jakýkoli nedostatek v alespoň jedné z oblastí, tj. 123 (82 %) dotazovaných. Neuvádíme zde 28 respondentů, kteří uvedli, že nemají žádný problém.

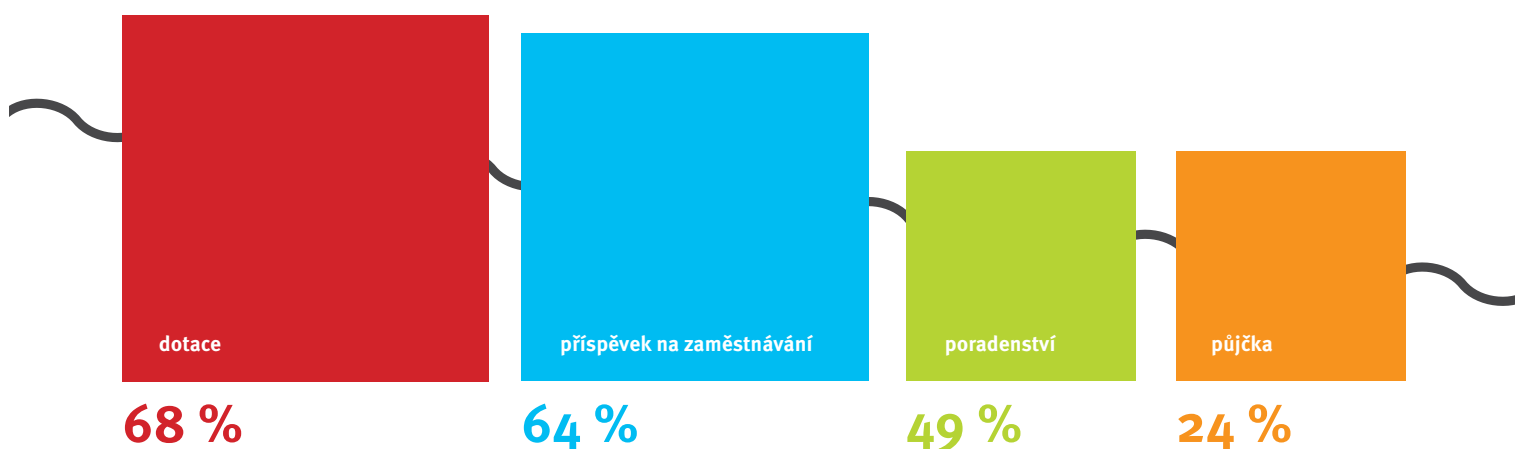
Nejčastěji zmiňovaným problémem je nedostatek času, na který si stěžovalo 92 dotázaných, tedy tři čtvrtiny. Na druhém místě jsou problémy v oblasti financí – 78 respondentů (63 %) přiznalo, že ve finančním řízení podniku pociťuje nějaké nedostatky. Na třetím místě je problémem podle 67 respondentů (55 %) obchod a zakázky, za ním se umístil s 60 odpověďmi (49 %) marketing.

6. CO BY VÁM POMOHOLO?

Jako možnost vyřešení stávající situace (pokud byla respondentem označena za problémovou) byly dotazovaným nabídnuty 4 možné varianty: půjčka, poradenství, příspěvky na zaměstnávání znevýhodněných zaměstnanců a dotace. Bylo možno zvolit více odpovědí naráz. Celkem na tuto otázku odpovědělo 115 (76 %) dotazovaných.

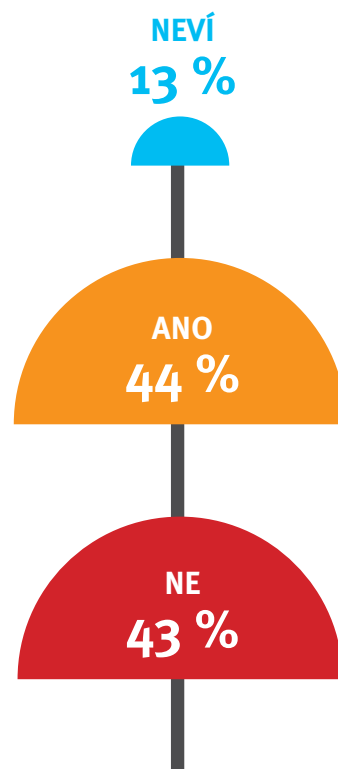
Více než dvě třetiny respondentů (celkem 78, tj. 68 %) uvedlo, že by jim pomohla dotace, téměř stejný počet dotazovaných (celkem 74, tj. 64 %) uvedlo, že by ocenilo příspěvek na zaměstnávání znevýhodněných osob. Celkem 49 respondentů (43 %) by uvítalo poradenství. O půjčku by mělo zájem 28 (24 %) respondentů.

6.1.

Měl/a byste zájem o úvěr z evropských fondů za zvýhodněných podmínek?

Ze 136 respondentů, kteří na tuto otázku odpověděli, by mělo zájem o zvýhodněný úvěr 60 (44 %) z nich. Jen o procento méně dotázaných uvedlo, že zájem o půjčku nemají. 18 (13 %) odpovědělo, že neví.

7. ZÁKON O SOCIÁLNÍM PODNIKÁNÍ

Zákon o sociálním podnikání se začal připravovat v roce 2014. Jeho předkladatelem je ministr pro lidská práva, spolupředkladateli jsou Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo průmyslu a obchodu. Termín předložení věcného záměru zákona vládě, kterým mělo být původně září 2015, byl posunut na první čtvrtletí 2016.

Zajímalo nás, co si o existenci zákona o sociálním podnikání myslí sami sociální podnikatelé.

7.1.

Cítíte potřebu, aby existoval zákon o sociálním podnikání?

Ze 123 dotazovaných, kteří na tuto otázku odpověděli, si většina myslí, že by zákon o sociálním podnikání měl existovat. Jedná se o 80 % respondentů. V doplňující volné odpovědi byla často zmíněna potřeba přesnějšího vymezení pojmu “sociální podnik”.

Jedním z uváděných důvodů byla potřeba pročistit trh od subjektů, které toto označení zneužívají, ačkoli parametry sociálního podniku zřejmě nenaplnují. Dalším uváděným důvodem bylo to, že přesnější definice ukotvená v zákoně, by mohla přinést lepší porozumění ze strany obchodních partnerů a širší veřejnosti, která tento termín často nezná v jeho plné šíři.

Někteří respondenti zmínili, že by v případě vytvoření zákona o sociálním podnikání uvítali, kdyby v něm byla zakotvena podpora pro sociální podniky nebo partnery, kteří s nimi spolupracují.

7.2.

Myslíte, že by měl vzniknout nějaký orgán, který bude kontrolovat dodržování podmínek sociálního podnikání?

Na tuto otázku odpovědělo 134 dotazovaných. Většina (58 %) si myslí, že by měl vzniknout orgán pro kontrolu dodržování podmínek sociálního podnikání. Část z těch, kteří uvedli kladnou odpověď, ji podmínila tím, že vznik orgánu nesmí přinést zbytečně velkou administrativní zátěž pro samotné podnikatele.

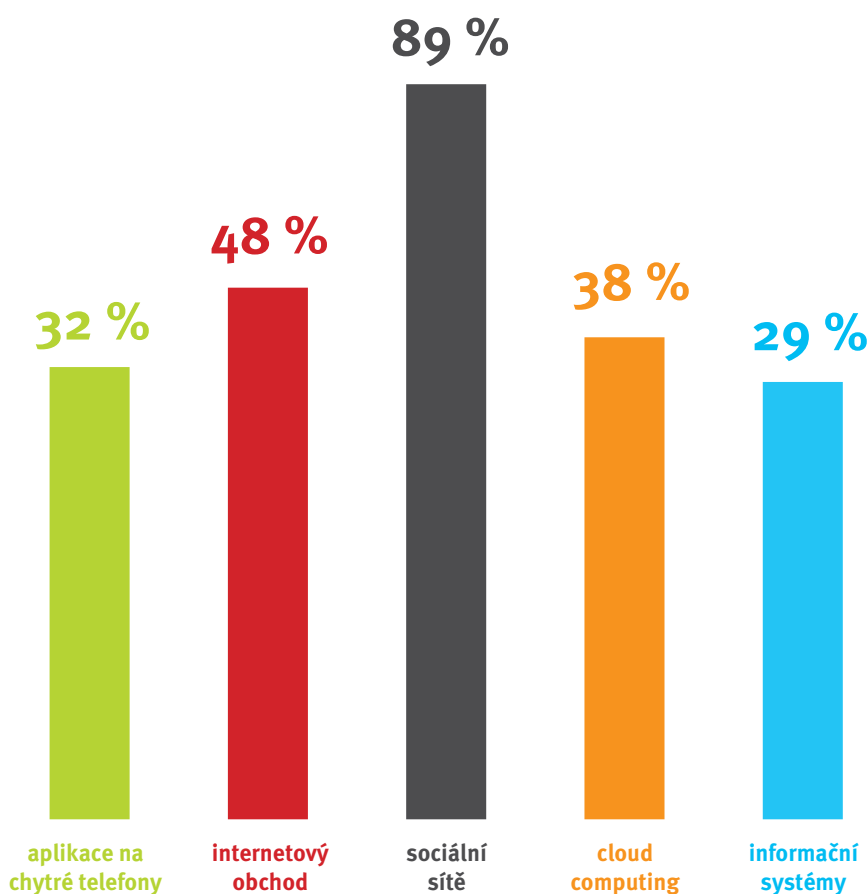
Necelá třetina respondentů (32 %) je proti vzniku kontrolního orgánu a i mezi nimi byl opakovaně zmíněn strach z administrativní zátěže.

Jedenáct (8 %) dotazovaných uvedlo, že neví. Zbytek odpovědí (2 %) byl nejednoznačný, takže se je nepodařilo zařadit do žádné z výše uvedených kategorií.

8. MODERNÍ TECHNOLOGIE

Moderní technologie využívá většina sociálních podniků, ať už se jedná o online nástroje nebo informační systémy. Ze 151 dotazovaných jich 129 (85 %) uvedlo, že ke své práci využívají jednu nebo více moderních technologií. Nejčastěji se jednalo o sociální sítě, které zmínilo 119 respondentů, tedy přibližně 92 % z těch, kteří uvedli alespoň jednu technologii. Na druhém místě se umístily internetové obchody, které využívá 61 (47 %) podniků. Cloud computing zmínilo 51 (40 %) dotázaných. 37 (29 %) respondentů uvedlo, že využívají podnikový informační systém, který slouží k řízení a integraci různých oblastí jejich činnosti.

ODPOVĚĎ	Absolutní počet	Počet v procentech
Aplikace na chytré telefony	41	32 %
Internetový obchod	61	47 %
Sociální sítě	119	92 %
Cloud computing	51	40 %
Informační systém	37	29 %

9. POROVNÁNÍ VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKOVÝCH ŠETŘENÍ

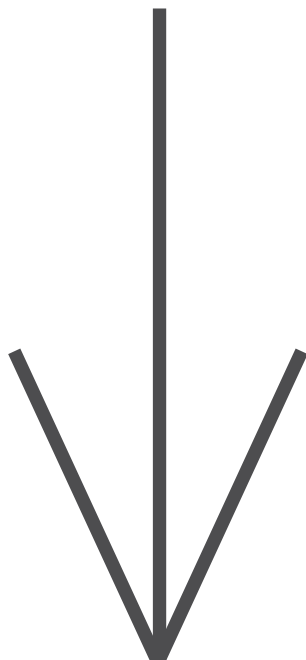
Níže jsme pro vás zpracovali srovnání dat za poslední tři roky. V dotazníkových šetřeních jsme se snažili zachovat z důvodů srovnatelnosti stejné otázky, občas tomu tak ale nebylo (např. když jsme se rozhodli zjišťovat nové údaje). U některých otázek je tedy vývoj zaznamenán pouze za dva roky. Oblasti, v kterých nedošlo k zásadnějším změnám, zde nekomentujeme.

Porovnávané údaje o oblastech podnikání, cílových skupinách znevýhodněných zaměstnanců a právních formách se týkají sociálních podniků, které se zúčastnily průzkumu, nejedná se tedy o porovnání dat za všechny sociální podniky registrované v Adresáři sociálních podniků.

9.1.

Oblast podnikání

Nejčtenější oblastí podnikání dotazovaných sociálních podniků v letech 2014 a 2015 byly zahradnické služby, úprava zeleně, údržba nemovitostí a úklidové práce. V roce 2013 obsadily tyto oblasti druhé místo. Pohostinství a ubytování, které bylo v roce 2013 na prvním a v roce 2014 na druhém místě, kleslo na čtvrtou pozici (oproti roku 2013 pokles o 9 %). Potravinářská výroba a prodej obsadila v letech 2013 a 2014 třetí příčku, v roce 2015 to bylo čtvrté místo (oproti roku 2013 pokles o 6 %). Oblast Prodej (obecně) naopak o 6 % vzrostla. O 12 % také vzrostl podíl dotazovaných sociálních podniků v oblasti Ostatní. Za zmínku stojí ještě nárůst kategorie Dřevozpracování, dřevovýroba a papírnictví o 9 % a Stavebnictví a řemesla o 6 %. Zdrojové údaje jsou uvedené v tabulce dále.

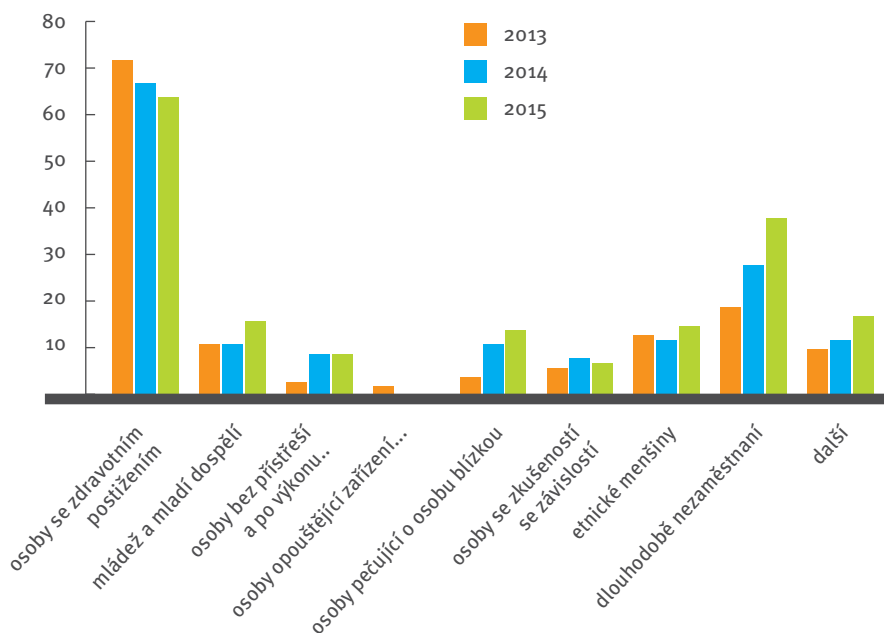
KATEGORIE	Počet 2013		Počet 2014		Počet 2015	
101 Audiovize - technika a služby	0	0%	1	1%	1	1%
102 Bezpečnost, ochrana osob a majetku	2	2%	2	2%	3	2%
103 Dekorativní výroba, sklo a keramika	6	6%	7	6%	9	6%
104 Digitalizace, kopírování, kancelářské práce a výrobky	4	4%	5	4%	7	5%
105 Doprava, dopravní prostředky a náhradní díly	4	4%	3	3%	3	2%
106 Dřevozpracování, dřevovýroba, papírnictví	0	0%	5	4%	13	9%
107 Elektronika - výroba a prodej	1	1%	1	1%	1	1%
108 Elektřina, voda, teplo, plyn, odpady	3	3%	2	2%	1	1%
109 Finanční služby	2	2%	3	3%	3	2%
110 Chemická výroba, plasty, pryže	2	2%	2	2%	2	1%
111 Informační technologie a služby	5	5%	6	5%	8	5%
112 Kovy a kovové výrobky	0	0%	1	1%	3	2%
113 Kulturní management a služby	1	1%	2	2%	3	2%
114 Pohostinství a ubytování	24	24%	22	19%	23	15%
115 Poradenství a podpora podnikání	4	4%	5	4%	7	5%
116 Potravinářská výroba a prodej	21	21%	21	18%	23	15%
117 Prodej (obecně)	12	12%	17	15%	27	18%
118 Stavebnictví a řemesla	5	5%	9	8%	13	9%
119 Telekomunikace a telemarketing	2	2%	2	2%	4	3%
120 Terénní práce, sociální integrace a služby	4	4%	5	4%	9	6%
121 Textilní služby - čištění, žehlení...	6	6%	7	6%	13	9%
122 Textilní výroba, oděvní výroba, obuv	4	4%	6	5%	8	5%
123 Vydavatelství, nakladatelství	0	0%	1	1%	3	2%
124 Výroba obalů, balící činnost	3	3%	5	4%	6	4%
125 Vzdělávání, rekvalifikace	12	12%	13	11%	15	10%
126 Zahradnické služby, úprava zeleně, údržba nemovitostí a úklidové práce	22	22%	27	24%	36	24%
127 Zábava a volný čas, turistický ruch	4	4%	6	5%	10	7%
128 Zdravotnická výroba a služby	4	4%	5	4%	9	6%
129 Zprostředkovatelské služby	3	3%	5	4%	6	4%
130 Drobná průmyslová výroba	4	4%	6	5%	7	5%
131 Ostatní	8	8%	18	16%	30	20%

9.2.

Cílová skupina

Pořadí podílu znevýhodněných cílových skupin, které dotazované sociální podniky v ČR zaměstnávají, se v posledních třech průzkumech nezměnilo. Nejčastější cílovou skupinou jsou tradičně osoby se zdravotním postižením. Z níže uvedené tabulky lze vyčíst, že se rozpětí cílových skupin postupně rozšiřuje a podíl zdravotně postižených jako cílové skupiny SP v České republice pomalu klesá (pokles o 8 %). Na druhém místě se stále drží osoby, které jsou dlouhodobě nezaměstnané, jejich podíl ale narostl o 19 %. Třetí příčku si drží další nespécifikované sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené osoby, jejichž podíl vzrostl o 7 %. Podíl zaměstnaných osob pečujících o osobu blízkou stoupl za 3 roky o 10 %.

CÍLOVÁ SKUPINA	2013		2014		2015	
	absolutní počet	podíl (%)	absolutní počet	podíl (%)	absolutní počet	podíl (%)
Osoby se zdravotním postižením	72	72%	77	67%	96	64%
Mládež a mladí dospělí – mládež ohrožená sociálně patologickými jevy, mladí dospělí opouštějící ústavní zařízení, věková skupina 15-26 let	11	11%	13	11%	24	16%
Osoby bez přístřeší (od r. 2014 "lidé bez přístřeší a po výkonu trestu")	3	3%	10	9%	14	9%
Osoby opouštějící zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a osoby opouštějící výkon trestu odnětí svobody	2	2%	x	x	x	x
Osoby pečující o osobu blízkou	4	4%	13	11%	21	14%
Osoby se zkušeností se závislostí na návykových látkách	6	6%	9	8%	11	7%
Romové (od r. 2014 "etnické menšiny")	13	13%	14	12%	22	15%
Osoby, které jsou dlouhodobě nezaměstnané	19	19%	32	28%	57	38%
Další nespécifikované sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené osoby	10	10%	14	12%	26	17%

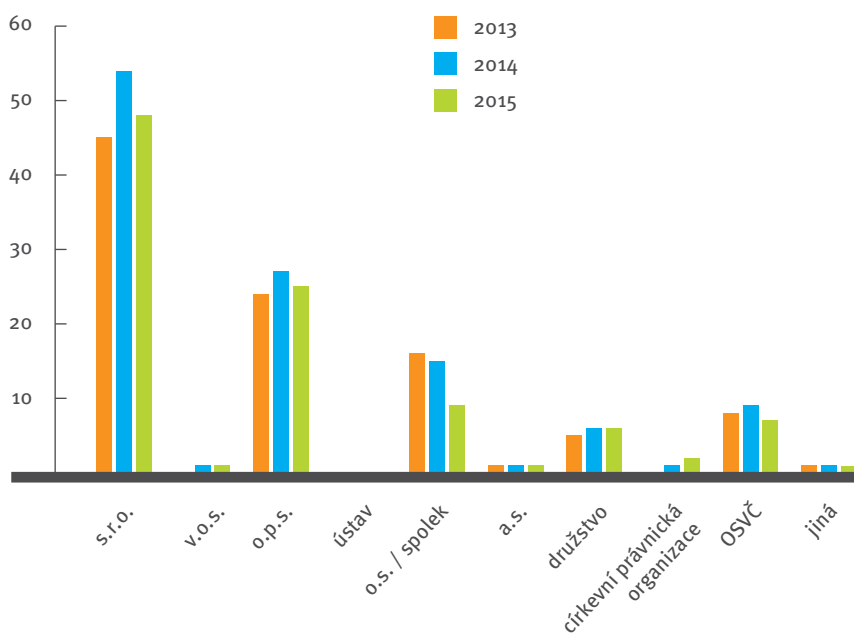

9.3.

Právní forma

Pořadí nejčtetnějších právních forem dotazovaných podniků se za poslední tři roky nezměnilo – na prvním místě jsou společnosti s ručením omezeným, na druhém obecně prospěšné společnosti a na třetím občanská sdružení. Podíl s.r.o. se zvýšil pouze o 3 %, zatímco podíl neziskových právních forem (součet o.p.s., o.s. a církevních právnických organizací) klesl o 4 %.

PRÁVNÍ FORMA	2013		2014		2015	
s.r.o.	45	45 %	54	47 %	73	48 %
v.o.s. (veřejná obchodní společnost)	0	0 %	1	1 %	1	1 %
o.p.s. (obecně prospěšná společnost)	24	24 %	27	23 %	38	25 %
ústav	x	x	x	x	x	x
o.s. (občanské sdružení) / spolek	16	16 %	15	13 %	13	9 %
a.s.	1	1 %	1	1 %	2	1 %
družstvo	5	5 %	6	5 %	9	6 %
církevní právnická organizace	0	0 %	1	1 %	3	2 %
OSVČ	8	8 %	9	8 %	10	7 %
jiná	1	1 %	1	1 %	2	1 %

9.4.

Celkové údaje o dotazovaných podnicích

Porovnali jsme několik důležitých celkových údajů z dotazníkových šetření v roce 2013 a 2015.

V roce 2013 sociální podniky zaměstnávaly v průměru 15 zaměstnanců, z toho 10 znevýhodněných. V roce 2015 zaměstnávaly v průměru 17 zaměstnanců, z toho 13 znevýhodněných. V období dvou let tedy došlo k nárůstu jak celkového průměrného počtu zaměstnanců, tak i průměrného počtu znevýhodněných zaměstnanců.

Dalším důležitým ukazatelem je obrat sociálních podniků. V roce 2013 jsme dotazováním zjistili, že průměrný roční obrat podniků v posledních 3 letech činil 3 605 930 Kč. V roce 2015 byl průměrný roční obrat dotazovaných podniků v posledních 2 letech v průměru 4 514 541 Kč. V období dvou let došlo k nárůstu o 908 611 Kč.

Co se týče zisku, obě šetření zjišťovala zisk zpětně. V roce 2011 uvedlo 40 % respondentů, že jejich sociální podnik vykázal zisk, v roce 2013 to bylo 48 % respondentů. Došlo tedy k nárůstu o 8 %. Do vykazovaných zisků podniky započítávaly i dotace.

Porovnání toho, jak sociální podnikatelé hodnotili své podnikání v roce 2014 a 2015

Okruh otázek týkajících se toho, jak sociální podnikatelé hodnotí své podnikání, s jakými problémy se potýkají a jak je chtějí řešit, jsme zařadili do našeho dotazníkového šetření v letech 2014 a 2015. V dalším textu tedy porovnááme výsledky dotazování, mezi nimiž je rozdíl zhruba 1 rok.

V roce 2014 48 % respondentů uvedlo, že se jim v podnikání daří, 34 % zvolilo průměrnou hodnotu a 16 % z nich se podle jejich názoru v podnikání nedařilo.

V roce 2015 stoupl počet kladných odpovědí na 57 %, tj. vzrostl o 9 %, četnost průměrných odpovědí stoupla o 4 % na 38 % a u negativních odpovědí došlo k poklesu o 11%, tj. pouze 5 % jich uvedlo, že se jim v podnikání nedaří. Celkově tedy dotazovaní sociální podnikatelé hodnotili svou situaci lépe.

Porovnání hlavních problémů

Otázky na problémy, které podniky řeší, jsme pokládali v obou letech stejné. U odpovědí došlo v roce 2015 díky snaze o zpřehlednění k menším změnám (ubrali jsme např. možnost odpovědět “řešíme jiné problémy”, některé málo frekventované odpovědi jsme vypustili). Výsledky jsou tedy do určité míry srovnatelné.

U kategorie problémů souhrnně označených **nedostatek času** velmi výrazně narostla oproti roku 2014 odpověď “Řešíme problémy s cílovou skupinou a bere nám to čas” (z 7 % na 30 %), velký nárůst byl také u odpovědi “Řešíme hlavně operativní problémy” (z 32 % na 49 %). Méně dotazovaných volilo odpověď “Nemáme čas na rozvoj a plánování” (pokles z 33 % na 24 %).

2014

ODPOVĚĎ	Absolutní počet	Počet v procentech
Řeší jiné problémy	39	42 %
Nemám čas na rozvoj a plánování	30	33 %
Řešíme hlavně operativní problémy	29	32 %
Řešíme problémy s CS a bere nám to čas	8	7 %
Ještě nelze říci	3	3 %

2015

ODPOVĚĎ	Absolutní počet	Počet v procentech
Řešíme hlavně operativní problémy	60	49 %
Řešíme problémy s CS a bere nám to čas	45	37 %
Nemám čas na rozvoj a plánování	29	24 %

V kategorii problémů týkajících se marketingu došlo k velkému nárůstu odpovědí “chybí nám kompetentní osoba” (z 12 % na 31 %) a “chybí nám marketingový a komunikační plán” (z 15 % na 33 %), mírnější nárůst byl u odpovědi “neumíme hledat nové zákazníky” (z 5 % na 14 %). To, že se neumí orientovat na trhu, uvedlo v obou letech nejméně respondentů a odpovědi jsou srovnatelné (nárůst ze 4 % na 7 %).

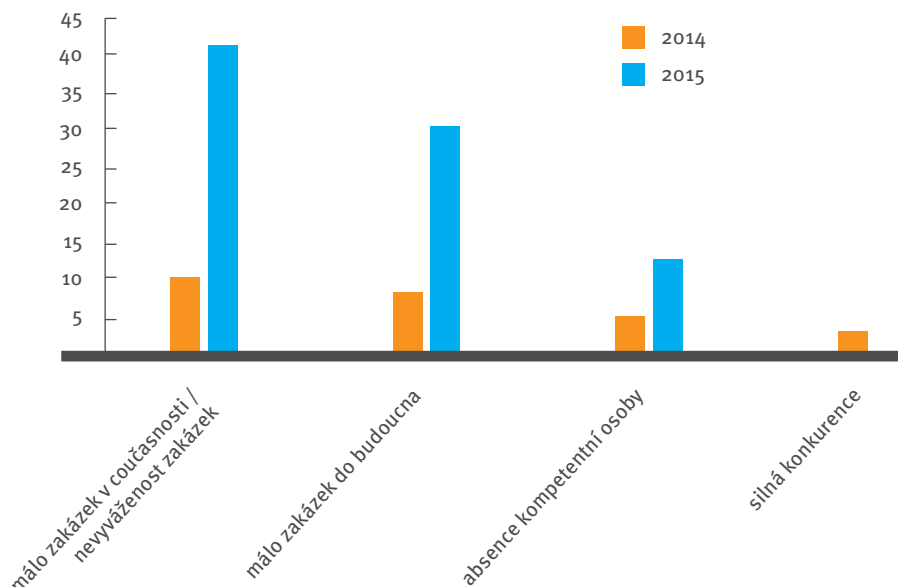
2014

ODPOVĚĎ	Absolutní počet	Počet v procentech
Řeší jiné problémy	66	62 %
Chybí nám marketingový a komunikační plán	16	15 %
Chybí nám kompetentní osoba	14	12 %
Neumíme hledat nové zákazníky	5	5 %
Pociťuje nedostatky v marketingu, ale není na to čas/finance	4	4 %
Neumíme se orientovat na trhu	4	4 %
Ještě / již nelze říct	4	4 %

2015

ODPOVĚĎ	Absolutní počet	Počet v procentech
Chybí nám marketingový a komunikační plán	41	33 %
Chybí nám kompetentní osoba	38	31 %
Neumíme hledat nové zákazníky	17	14 %
Neumíme se orientovat na trhu	9	7 %

V kategorii problémů týkajících se **obchodu a zakázek** došlo k velkým změnám. O 29 % narostla odpověď “málo zakázek v současnosti” (z 5% na 44 %), o 22 % více respondentů zvolilo odpověď “málo zakázek do budoucna” (z 10 % na 32 %). Také se zvýšil o 10 % počet podniků, které si uvědomují, že jim na obchod a zakázky chybí kompetentní osoba (ze 4 % na 14 %).

Kategorie problémů týkající se **financí**, doznala velkých změn. K velmi výraznému nárůstu došlo u odpovědi “Nevíme, co bychom dělali bez finanční podpory z vnějšku, příp. Jak to zvládneme po ukončení projektu” (z 12 % na 42 %). Narostl také počet respondentů, kteří zvolili odpovědi “Nemáme čas hledat další možnosti financování” (z 8 % na 24 %) a “Pravidelně sledujeme finanční situaci podniku, chybí nám ale systematické finanční řízení” (z 11 % na 22 %).

2014

ODPOVĚĎ	Absolutní počet	Počet v procentech
Finanční nedostatky obecně	26	23 %
Nevíme, jak to zvládneme po ukončení projektu ze strukturálních fondů	14	12 %
Pravidelně sledujeme finanční situaci podniku, chybí nám ale systematické finanční řízení	12	11 %
Bez dofinancování by to nešlo	9	8 %
Nemáme čas hledat další možnosti financování	9	8 %

2015

ODPOVĚĎ	Absolutní počet	Počet v procentech
Nevíme, co bychom dělali bez finanční podpory z vnějšku, příp. jak to zvládneme po ukončení projektu	52	42 %
Nemáme čas hledat další možnosti financování	30	24 %
Pravidelně sledujeme finanční situaci podniku, chybí nám ale systematické finanční řízení	27	22 %

Pro úplnost uvádíme poslední kategorii problémů týkajících se zaměstnanců. U odpovědí týkajících se potíží se znevýhodněnými zaměstnanci došlo k nárůstu o 15 % (z 22 % na 38 %). Odpověď “potíže s běžnými zaměstnanci ve vztahu k cílové skupině” si zvolilo v obou letech minimum sociálních podniků.

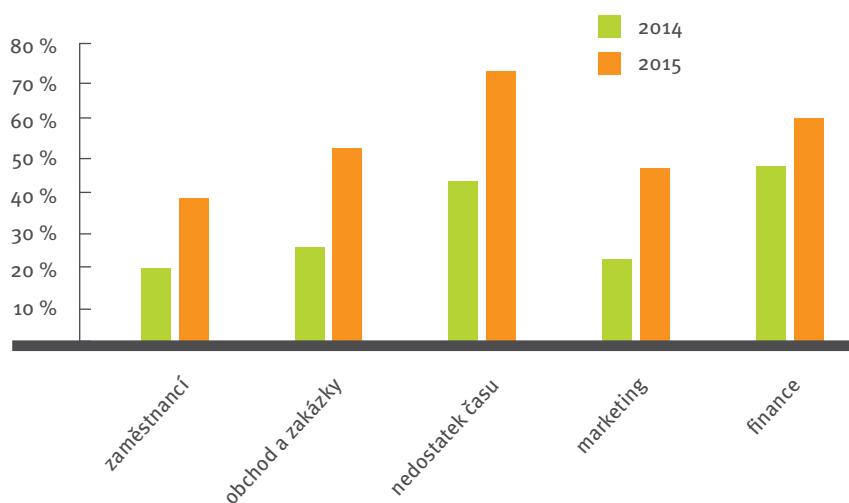
2014

ODPOVĚĎ	Absolutní počet	Počet v procentech
V PROCENTECH	66	62 %
Žádné problémy	90	78 %
Potíže se znevýhodněnými zaměstnanci – fluktuace, potřebují velký dohled	23	20 %
Potíže s běžnými zaměstnanci ve vztahu k CS i se znevýhodněnými zaměstnanci	3	3 %
Nedostatečný počet zaměstnanců	1	1 %
Nízká produktivita CS	1	1 %

2015

ODPOVĚĎ	Absolutní počet	Počet v procentech
Potíže se znevýhodněnými zaměstnanci	47	38 %
Potíže s běžnými zaměstnanci ve vztahu k CS	6	5 %

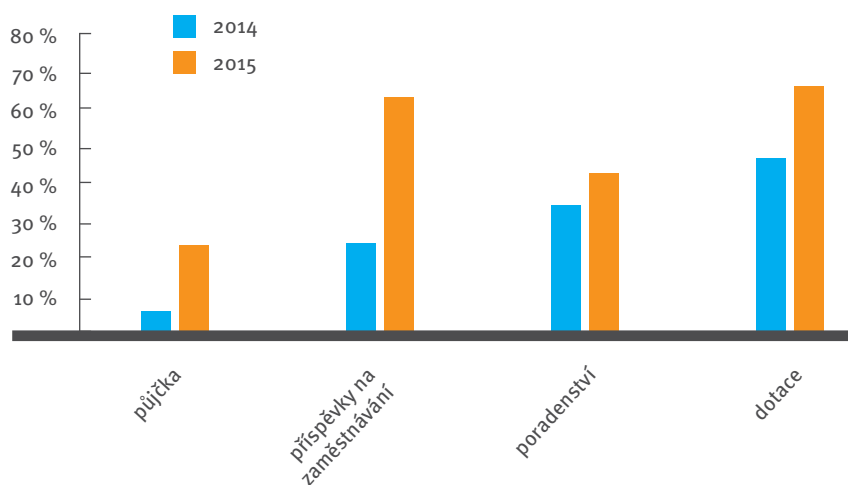
Obecně vzrostl počet uváděných problémů a došlo i k záměně prvního a druhého místa. Zatímco v roce 2014 podnikatelé nejčastěji zmiňovali jako problémovou oblast finance, v roce 2015 to byl nedostatek času (došlo k nárůstu o 30 %). I přesto však počet těch, kteří pociťují nedostatky v oblasti financí, vzrostl z 49 % na 63 %. Nejčastěji se jedná o závislost na finanční podpoře z vnějšku. Výrazně také narostly problémy týkající se obchodu a zakázek (o 28%) a marketingu (o 24 %). Porovnání všech pěti kategorií problémů v obou letech je znázorněno v následujícím grafu.

9.5.

Jakou pomoc sociální podnikatelé chtěli v roce 2014 a 2015

Tak, jak došlo u sociálních podniků k nárůstu problémů, s nimiž se potýkají, resp. k jejich většímu uvědomění, narostl i počet odpovědí na otázku, co by jim pomohlo. Naprosto zásadně vzrostla potřeba čerpání příspěvků na zaměstnávání znevýhodněných zaměstnanců, a to o 43 % (z 21 % na 64 %). Pomoc prostřednictvím dotací by uvítalo o 18 % více dotázaných (nárůst z 50 % na 68 %). O 18 % také vzrostla potřeba půjček (z 6 % na 24 %). Potřeba poradenství se zvýšila pouze o 7 % (z 36 % na 43 %). Porovnání všech možností, jak by manažeři sociálních podniků chtěli řešit své problémy, je znázorněno v následujícím grafu.

10. SHRNU TÍ A ZÁVĚR

P3 – People, Planet, Profit o.p.s. uskutečnila v pořadí již třetí dotazování za účelem aktualizace dat a získání informací o situaci sociálních podniků v ČR. Sběr dat probíhal telefonicky prostřednictvím řízených rozhovorů a doplňkově také e-mailů v období mezi prosincem 2014 a červencem 2015. V rámci dotazníkového šetření byli kontaktováni podnikatelé, kteří se k sociálnímu podnikání hlásí a byli na základě svých charakteristik zapsáni do Adresáře sociálních podniků. Bylo provedeno 151 rozhovorů s vedoucími sociálních podniků pracujícími na území ČR. Došlo také k porovnání výsledků se dvěma předešlými šetřeními za účelem sledování trendů v oblasti sociálního podnikání.

Co se týče právní formy dotázaných sociálních podniků, na prvním místě byly společnosti s ručením omezeným (48 %), na druhém obecně prospěšné společnosti (25 %) a na třetím spolky (9 %). Pořadí nejčtenějších právních forem dotazovaných podniků se za poslední tři roky nezměnilo. Podíl s.r.o. se zvýšil pouze o 3 %, zatímco podíl neziskových právních forem (součet o.p.s., o.s. a církevních právnických organizací) klesl o 4 %.

Většina (79 %) dotazovaných podniků mělo samostatnou právní subjektivitu a pouze 19 % z dotázaných podniků bylo součástí větší organizace.

Nejvíce obvolaných sociálních podniků bylo z Prahy (22 %). Druhý v pořadí jsou shodně Ústecký a Jihomoravský kraj (oba po 11 %) a na třetím místě se umístil Středočeský kraj (10 %).

Tak jako i v roce 2014, nejvíce dotazovaných podniků (24 %) působilo v oblasti zahradnických služeb, úpravy zeleně, údržby nemovitostí a úklidových prací. Na druhém místě se s 20 % umístily ostatní služby, na třetím místě byl s 18 % obecný prodej. O čtvrté místo se dělily s 15 % pohostinství a ubytování spolu s potravinářskou výrobou, obě tyto kategorie zaznamenaly oproti předešlým letům pokles.

Průzkum zjišťoval profil ředitelů/ředitelek sociálního podniku. Dvě třetiny z nich mají vysokoškolské vzdělání, jsou ve věku 30-49 let a mírně převažují muži nad ženami.

Pořadí podílu znevýhodněných cílových skupin, které dotazované sociální podniky v ČR zaměstnávají, se v posledních třech průzkumech nezměnilo. Jako i v předešlých letech, nejčastější cílovou skupinou byly se 64 procenty osoby se zdravotním postižením, i když jejich podíl pomalu klesá. Na druhém místě byly osoby, které jsou dlouhodobě nezaměstnané, jejich podíl narostl ve srovnání s rokem 2013 o 19 %. Třetí příčku si drží další nespecifikované sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené osoby.

Průzkum si také všiml druhu zdravotního postižení zaměstnanců sociálních podniků. Polovina z nich zaměstnává tělesně postižené osoby, na druhém místě jsou s 27 % zastoupena duševní onemocnění a na třetím místě s 24 % postižení mentální.

Sociální podniky zaměstnávají v průměru téměř třikrát více zaměstnanců ze znevýhodněných skupin oproti zaměstnancům "běžným". V sociálním podniku pracuje průměrně 13 osob znevýhodněných na trhu práce a jejich úvazek je srovnatelný s úvazkem "běžných" zaměstnanců sociálních podniků. Sociální podniky, které se zúčastnily dotazníkového šetření, zaměstnávají celkem 1724 znevýhodněných zaměstnanců. V období dvou let došlo k nárůstu průměrného počtu všech zaměstnanců o 2 a průměrného počtu znevýhodněných zaměstnanců o 3. Tyto údaje dokládají důležitou roli sociálních podniků při integraci osob znevýhodněných na trhu práce.

Průměrný roční obrat dotazovaných podniků v posledních 2 letech byl 4 514 541 Kč. Ve srovnání s dotazníkovým šetřením provedeným v roce 2013 došlo k nárůstu o více než 900 000 Kč. Co se týče zisku, 48 % dotazovaných sociálních podniků uvedlo, že v roce 2013 vykázalo zisk. V šetření z roku 2013 to uvedlo 40 % respondentů, došlo tedy k nárůstu o 8 %. Do vykazovaných zisků podniky započítávaly i dotace.

Zástupci sociálních podniků byli dotazováni, jak se jim v jejich podnikání daří. 57 % manažerů svou situaci vyhodnotilo kladně, 38 % průměrně a záporně jich odpovědělo pouze 5 %. Podíl kladných odpovědí stoupl o 9 % a u negativních odpovědí došlo k poklesu o 11%. Celkově tedy hodnotili dotazovaní sociální podnikatelé svou situaci lépe.

Respondenti byli dotazováni na 5 možných problémových oblastí: obecně nedostatek času, stav marketingu podniku, stav obchodu a zakázek, finanční situace podniku a ne/spokojenost se zaměstnanci. Nejčastěji zmiňovaným problémem byl nedostatek času, na který si stěžovalo tři čtvrtiny dotázaných. Na druhém místě byly s 63 % problémy v oblasti financí, na třetím místě s 55 % obchod a zakázky, na čtvrtém s 49 % marketing. Při porovnání s rokem 2014 vzrostl počet téměř všech uváděných problémů. Nedostatek času jako největší potíže uvedlo o 30 % více manažerů. U financí jim nejvíce vadila závislost na finanční podpoře z vnějšku, častěji také uváděli problémy týkající se obchodu, zakázek a marketingu.

Jako možnost vyřešení stávající situace byly dotazovaným nabídnuty 4 možné varianty: půjčka, poradenství, příspěvky na zaměstnávání znevýhodněných zaměstnanců a dotace. Bylo možno zvolit více odpovědí naráz. Více než dvě třetiny respondentů uvedlo, že by jim pomohla dotace, téměř stejný počet dotazovaných by ocenilo příspěvek na zaměstnávání znevýhodněných osob, 43 % by uvítalo poradenství a o půjčku by mělo zájem 24 % respondentů. Ve srovnání s rokem 2014 naprosto zásadně vzrostla potřeba čerpání příspěvků na zaměstnávání znevýhodněných zaměstnanců, a to o 43 %. Pomoc prostřednictvím dotací by uvítalo o 18 % více dotázaných, o stejné procento také vzrostla potřeba půjček.

Vzhledem k připravovanému zákonu o sociálním podnikání byli sociální podnikatelé dotazováni, zda cítí jeho potřebu. 80 % z nich odpovědělo, že by zákon měl existovat, a to především z důvodu přesnějšího vymezení pojmu "sociální podnik". Respondenti se většinou shodli na tom, že by to mimo jiné pomohlo vyčistit trh od podniků zneužívajících toto označení a že by legislativní definice mohla přinést lepší porozumění ze strany nejen obchodních partnerů, ale i širší veřejnosti. 58 % si myslelo, že by měl vzniknout orgán pro kontrolu dodržování podmínek sociálního podnikání, neměl by však přinést pro samotné podnikatele zbytečně velkou administrativní zátěž.

Z výše uvedených výsledků je vidět, že sociální podnikatele na jednu stranu trápí závislost na veřejných zdrojích, na druhou stranu se ale bez nich neobejdou. Dvě třetiny dotazovaných sociálních podniků čerpalo dotace na rozjezd ze strukturálních fondů a postupně se učí fungovat bez nich. Roste potřeba čerpání příspěvků z Úřadu práce na zaměstnávání znevýhodněných osob, která jim alespoň částečně kompenzuje vyšší náklady s tím spojené. To, že šetření zaznamenalo velký nárůst problému spojených s podnikáním, lze interpretovat tak, že si sociální podnikatelé více uvědomují realitu podnikatelského prostředí a učí se fungovat na běžném trhu. Je třeba pomoci jim oprostít se od závislosti na dotacích, nastavit funkční příspěvky na zaměstnávání znevýhodněných osob a připravit pro ně vhodné finanční nástroje ve formě úvěrů a záruk, což by mělo být provázáno s jejich přípravou na to, aby byli připraveni na vstup investora. Průzkum prokázal i přes všechny výše uvedené problémy důležitou a stále rostoucí roli sociálních podniků při integraci osob znevýhodněných na trhu práce.

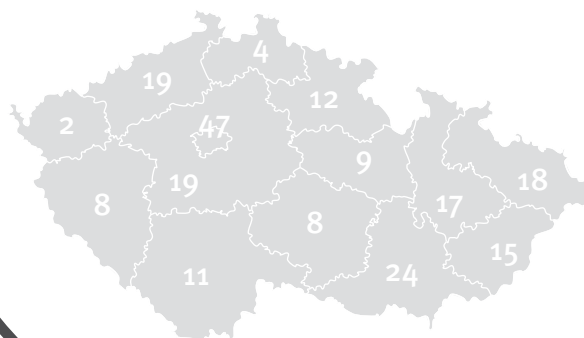

P3 - People, Planet, Profit, o.p.s.
Malátova 659/16
150 00 Praha 5 - Smíchov
Česká republika

Telefon: +420 774 201 629
E-mail: info@p-p-p.cz
Web: www.p-p-p.cz
www.ceske-socialni-podnikani.cz

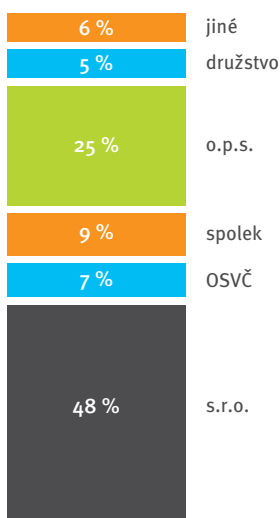
Stav sociálního podnikání v ČR

2015

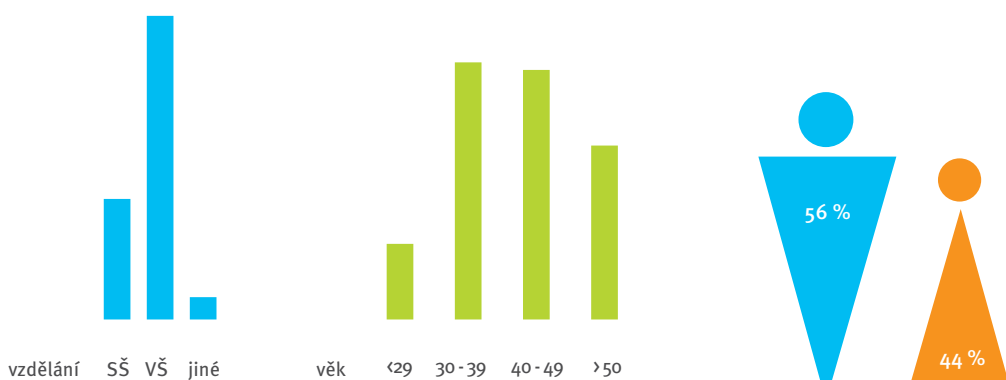

Celkový počet sociálních podniků je 223

Právní forma

Manažeři sociálního podniku

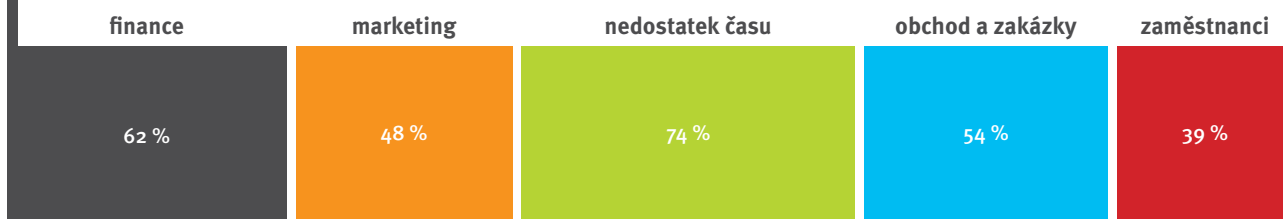
Obory činností

Zahradnické služby, úpravy zeleně, údržba nemovitostí a úklidové práce	24 %
Ostatní služby	20 %
Obecný prodej	18 %
Pohostinství a ubytování	15 %
Potravinářská výroba	15 %

Cílová skupina zaměstnanců

Zdravotně postižení	64 %
Dlouhodobě nezaměstnaní	38 %
Jiné skupiny	17 %
Mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci	16 %
Etnické menšiny	15 %
Lidé pečující o rodinné příslušníky	14 %
Lidé bez příštější a po výkonu trestu	9 %
Lidé se závislostmi	7 %

Problémy sociálních podniků

TUTO INFOGRAFIKU VÁM PŘINÁŠÍ P3 – PEOPLE, PLANET, PROFIT, O.P.S.
CELÉ DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ NALEZNETE NA WWW.CESKE-SOCIALNI-PODNIKANI.CZ | WWW.P-P-P.CZ